

Załącznik nr 1
do uchwały
Nr V/21/2011
Rady Gminy Radziejów
z dnia 23 lutego 2011 r.

LGD

Razem dla Powiatu
Radziejowskiego

Plan Odnowy Miejscowości Kwilno i Kłonówek

2010-2020

Opracowała: mgr Agnieszka Krygier
Sprawdziła: mgr Ewelina Patyk
Weryfikował: dr Marek Szuszman

Kwilno i Kłonówek 2010

Spis treści

I.	INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE RADZIEJÓW	3
II.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	7
III.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI	12
IV.	WIEŚ W OBIEKTYWIE	16
V.	ANALIZA SWOT	25
VI.	PODSUMOWANIE	27
VII.	BIBLIOGRAFIA, ŹRÓDŁA	29

I. Informacje ogólne o gminie Radziejów

Gmina Radziejów leży w środkowo - wschodniej części historycznego terenu Kujaw. Znajduje się we wschodniej części Niziny Wielkopolsko - Kujawskiej.

Uwzględniając uwarunkowania administracyjne gmina położona jest w południowej części województwa kujawsko - pomorskiego i wchodzi w skład powiatu radziejowskiego. Od wschodu graniczy z gminami Bytoń i Osiężyn, od zachodu z gminą Kruszwica, od północy z gminą Dobrze, od południa z gminą Piotrków Kujawski. Siedzibą władz gminy jest miasto Radziejów.

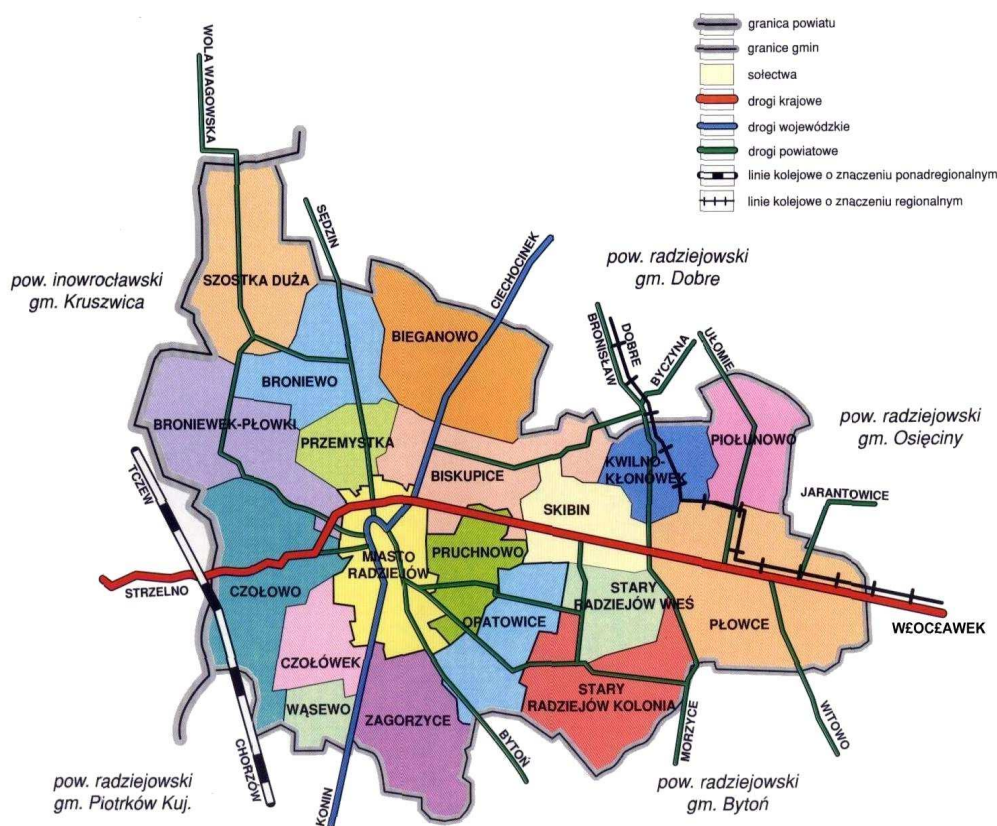
Powierzchnia gminy wynosi 92,6 km², z czego użytki rolne zajmują 8779 ha. Obszar gminy zamieszkuje 4530 mieszkańców, średnia gęstość zaludnienia wynosi 49 osób/km².

Według danych Urzędu Gminy Radziejów na jej terenie wyszczególnionych jest 18 sołectw i 27 miejscowości.

Gmina charakteryzuje się wysoką produkcją towarową. Główne kierunki produkcji to bydło mleczne, opasowe, trzoda chlewna oraz uprawa zbóż, buraków cukrowych, rzepaku i warzyw gruntowych.

Przez obszar gminy przebiega magistrala węglowa - linia kolejowa łącząca bezpośrednio zagłębie węglowe Górnego Śląska z Gdynią. Składa się ona z dwóch części:

- Południowej Herby Nowe - Karsznice - Inowrocław - Nowa Wieś Wielka (253 km)
- Północnej Nowa Wieś Wielka - Bydgoszcz - Kościerzyna - Gdynia.

Mapa gminy Radziejów z podziałem na sołectwa

Infrastrukturę drogową w gminie stanowią: droga krajowa nr 62 Włocławek – Radziejów – Anusin o długości 12,1 km, droga wojewódzka nr 266 Ciechocinek – Radziejów – Konin o długości 5,3 km, drogi powiatowe – 46,5 km oraz 89, 75 km dróg gminnych.

Obszar obecnej gminy od wczesnego średniowiecza związany był z Kujawami i wyodrębnionym w końcu XIII wieku księstwem kujawskim. Do końca okresu przedrozbiorowego teren gminy znajdował się w granicach województwa brzesko – kujawskiego i powiatu radziejowskiego. Później, w wyniku rozbiorów i podczas zaborów jego podległość administracyjna zmieniała się kilkakrotnie. Od 1918 r. teren

gminy znalazł się w granicach powiatu nieszawskiego, w województwie warszawskim. Od 1 kwietnia 1938 r. razem z powiatem nieszawskim, włocławskim, lipnowskim i rypińskim znalazł się on w granicach województwa pomorskiego.

W 1975 roku, kiedy wszedł w życie dwustopniowy podział administracyjny Państwa i nastąpiła likwidacja powiatu radziejowskiego, terytorium Gminy weszło w skład utworzonego wówczas województwa włocławskiego. W roku 1992 podzielono Miasto i Gminę Radziejów na dwie niezależne jednostki: Gminę Radziejów i Miasto Radziejów. Odrodzenie powiatu nastąpiło z początkiem 1999 roku, a gmina Radziejów weszła w skład powiatu radziejowskiego, w województwie kujawsko-pomorskim.

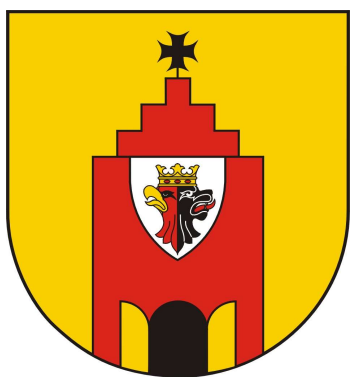
Z Gminą Radziejów wiąże się ważna dla historii Polski bitwa stoczona pod Płowcami 27 września 1331 roku pomiędzy wojskami Władysława Łokietka i armią krzyżacką. Bitwa ta rozwiała legendę o niepokonanych Krzyżakach, choć nie zakończyła się jednoznacznym zwycięstwem Polaków.

Świadectwem bogatej przeszłości są zabytki i dobra kultury na terenie gminy, które znajdują się pod ochroną prawną i opieką konserwatorską. Należy tutaj wymienić :

- pradziejowy kompleks osadniczy Opatowice – tzw. Wzgórze Prokopiaka,
- zespoły dworsko – parkowe w Biskupicach, Czołótku, Płowcach, Przemystce i Skibinie,
- park podworski w Broniewie,
- kościół parafialny pw. św. Wojciecha i Barbary w Broniewie,

- kapliczki przydrożne w Broniewie, Czołowie, Czołówku i Kłonówku,
- cmentarz rzymsko – katolicki w Broniewie,
- cmentarz poległych w bitwie z 1331 roku w Płowcach,
- pomnik dla uczczenia zwycięskiej bitwy Władysława Łokietka z wojskami Zakonu Krzyżackiego w Płowcach.

Przez teren gminy przebiegają również szlaki turystyczne. Szlak Łokietka wiedzie z Inowrocławia przez Kruszwicę, Radziejów, Płowce do Kowala, Szlak Powstania Styczniowego na Kujawach prowadzi z Aleksandrowa Kujawskiego przez Krzywosądz, Dobre, Radziejów, Piotrków Kujawski, Babiak, Izbicę Kujawską, Brześć Kujawski do Włocławka. Lokalnym szlakiem turystycznym jest Szlak Bitwy pod Płowcami wiodący z Radziejowa przez Pruchnowo, Stary Radziejów, Płowce, Witowo do Osiecin.

Herb Gminy Radziejów

Flaga Gminy Radziejów

II. Charakterystyka miejscowości

Miejscowości Kwilno i Kłonówek położone są ok. 7 km na północny wschód od miasta Radziejowa. Należą do parafii pod Wezwaniem Świętej Jadwigi w Byczynie gm. Dobre.

KWILNO

Początki dziejów Kwilna związane są z parafią pod wezwaniem św. Jadwigi, żony Henryka Brodatego w Byczynie. W lustracji poradnego i rejestrze łąnów z 1489 roku, wieś wymieniona jest jako własność szlachecka.

W latach 1560-1582 właścicielem dóbr Kwilna był Franciszek Kretkowski.

Według rejestru podymnego województwa brzesko-kujawskiego z 1634 roku Kwilno liczyło 4 domy. Z 1662 roku, z rejestru podymnego województwa kujawsko-pomorskiego wynika, że w Kwilnie było 5 domów. W 1674 roku wieś była zamieszkiwana przez jednego szlachcica i 43 plebejuszy. Jak traktuje wizytacja kościelna z 1779 roku dekanatu radziejowskiego właścicielem Kwilna był Antoni Raciński. Wieś w tym okresie liczyła 70 osób, które mieszkały w 10 domach. Po upływie 10 lat liczba ludności zmniejszyła się do 46 osób. We wsi było wtedy 9 domów. Właścicielem był Norbert Raciński herbu Pomian, późniejszy wojski radziejowski.

W XIX wieku folwark Kwilno liczący 300 mórg (ok. 180 ha) znajdował się w gminie Osięciny, w powiecie nieszawskim. W 1827 roku liczyło

6 domów mieszkalnych, w których zamieszkiwało 54 mieszkańców. Zabudowania folwarczne liczyły 11 budynków murowanych i 3 drewniane. Obok folwarku znajdowała się wieś Kwilno mająca 14 mórg (około 13,4 ha), składająca się z 13 domostw.

W okresie międzywojennym właścicielem majątku ziemskiego Kwilno był Janusz Daszkowski. Po wybuchu wojny rodzina Daszkowskich została wysiedlona. Do 1945 roku zarząd nad majątkiem objął Niemiec Kramer. Janusz Daszkowski nie wrócił do kraju, po II wojnie światowej ziemia została podzielona w wyniku reformy rolnej między mieszkańców wsi Kwilno.

KŁONÓWEK

W 1489 roku Kłonówek podzielony był na dwie części: Większy i Mniejszy. Na terenie Kłonówka Większego znajdowało się 10 łąnów zagospodarowanych, z których opłacano 1 markę czynszu i 5 łąnów opuszczonych oraz folwark o powierzchni 4 łąnów. Natomiast w Kłonówku Mniejszym były 3 łąny zagospodarowane, z których płacono pół marki czynszu i aż 9,5 łąnów opuszczonych. Folwark był własnością rodziny Głębockich.

Według rejestru podymnego województwa brzesko-kujawskiego z 1634 roku właścicielami Kłonówka były dwie rodziny: Tolibowskich i Głębockich. Tolibowscy herbu Nałęcz, wywodzili się z Tolibowa na Ziemi Dobrzyńskiej. Rodzina ta pełniła wiele urzędów w województwie brzeskim. Andrzej Tolibowski w 1610 roku był sędzią brzeskim. Jerzy Tolibowski sprawował urząd sędziego brzeskiego i posła na sejm,

zasiadał też w trybunale koronnym. Jego syn, Marcin pełnił w 1628 roku urząd podkomorzego i pisarza brzeskiego, a drugi z synów, Wojciech był biskupem poznańskim. Głęboccy herbu Doliwa wywodzili się z miejscowości Głębokie w powiecie radziejowskim. Na początku XVII wieku byli również właścicielami pobliskiego Skibina. Jan Głębocki w 1610 roku pełnił urząd skarbnika brzeskiego. W części należącej do Tolibowskich znajdował się jeden dom, a w części Głębockich sześć domów.

Według rejestru podymnego województwa brzesko-kujawskiego z 1662 r. w Kłonówku były tylko 4 domy. Ten niewątpliwy regres w rozwoju Kłonówka spowodowany był wojną polsko-szwedzką z lat 1655-1660. Województwo brzesko-kujawskie, jak i inowrocławskie, były najbardziej zniszczonymi obszarami w Rzeczypospolitej.

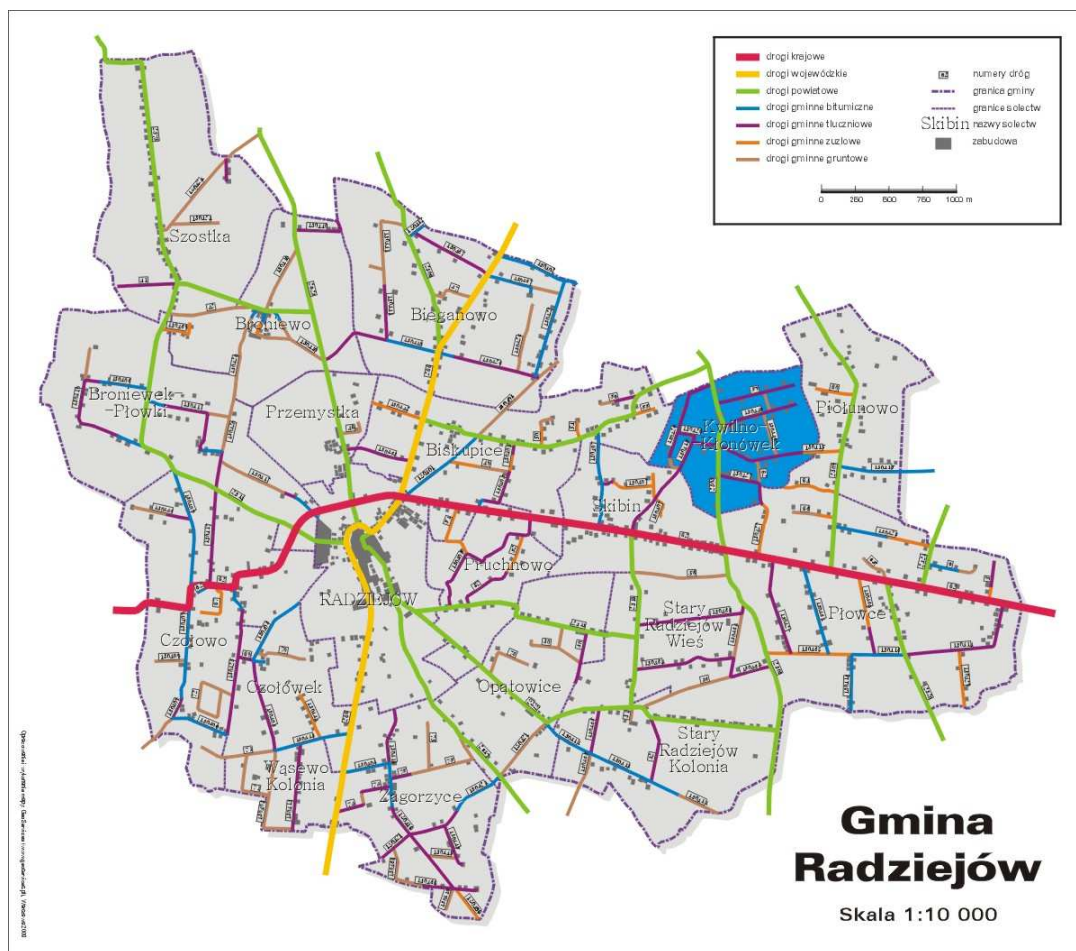
Liczba ludności w Kłonówku wzrastała bardzo powoli. Według rejestru pogłównego województwa brzesko-kujawskiego z 1674 roku Kłonówek zamieszkiwało tylko 16 osób, w tym 5 szlachciców.

W czasie wizytacji kościelnej kanclerza katedry włocławskiej Józefa Glińskiego, w 1779 roku, Kłonówek, będący wtedy własnością Zofii Charzewskiej, zamieszkiwało 51 osób. We wsi znajdowała się karczma i młyn – najprawdopodobniej wietrzny. W 1789 roku wieś liczyła 7 domów, w których mieszkało 46 osób: 12 w rodzinach gospodarzy pólrolników, 9 komorników, 7 karczmarzy, 2 młynarzy, 9 służących, 6 poszukujących pracy i 1 pastuch. Właścicielem był Florian Ubysz.

W okresie międzywojennym właścicielem Kłonówka był Wiktor Osen – Saken. W 1931 roku w czasie poświęcenia kopca – pomnika w Płowcach wygłosił mowę patriotyczną. W czasie okupacji przyjął niemiecką listę narodowościową (volkslistę). Mimo to był prawdopodobnie zaangażowany w działalność niepodległościową. Po wyzwoleniu pozostał w Polsce. Przed Sądem Grodzkim w Radziejowie domagał się rehabilitacji, sprawa jednak, zakończyła się dla niego niepomyślnie.

Kwilno wraz z Kłonówkiem stanowią jedno sołectwo.

Kwilno i Kłonówek	
Województwo	Kujawsko- pomorskie
Powiat	Radziejowski
Gmina	Radziejów
Liczba ludności	Kwilno – 92 Kłonówek – 71 Razem: 163
Powierzchnia	Kwilno – 1,378 km ² Kłonówek – 2,1132 km ² Razem: 3,4916 km ²

Mapa obrazująca Gminę Radziejów z zaznaczonym położeniem Kwilna i Klonówka.

III. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

DZIEDZICTWO KULTUROWE	
Obiekty zabytkowe	Spichlerz dworski W sołectwie Kwilno – Kłonówek znajdują się pozostałości po budynkach dworskich, zbudowany przez dawnych właścicieli Osen – Saken oraz Daszkowskich. Herbem rodu Osen-Saken było pięć złotych pałek na jasnym tle. Herb ten członkowie rodu nosili nawet na guzikach swoich ubrań. Herb zachował się do czasów obecnych i jest widoczny na szczytowej ścianie spichlerza. W spichlerzu dworskim obecnie mieści się świetlica sołectwa Kwilno-Kłonówek. Budynki podworskie zamieszkują osoby starsze, które kiedyś pracowały w majątku. W gospodarstwie na stałe pracowało 6 osób, ponadto było 5 osób służby i 3 pokojówki. Figurki i kapliczki przydrożne Okolice ubarwione są przydrożnymi figurkami i kapliczkami. Każda z nich ma swoją historię i jakąś legendę. Powstawały jako wotum dziękczynne za zdrowie i pomyślność. W Kłonówku przy wjeździe do posiadłości Osen – Saken stoi kapliczka murowana z końca XIX wieku, znajdująca się pod stałym nadzorem konserwatorskim. W Kwilnie kapliczka jest umieszczona na drzewie.

DZIEDZICTWO RELIGIJNE I HISTORYCZNE	
Tradycje, obrzędy, gwara	W dalszym ciągu praktykowany jest zwyczaj tzw. odpustów: 3 maja i 16 października, które odbywają się w parafii Byczyna p.w. Św. Jadwigi. W kościele parafialnym w miesiącu wrześniu odbywają się dożynki parafialne.
Legendy, podania i fakty historyczne	W dawnych czasach teren miejscowości Kwilno i Kłonówek był bardzo zadrzewiony oraz rosło dużo traw. Znajdowało się tu bardzo dużo gatunków ptaków, które donośnie kwiliły i śpiewały. Toteż legenda mówi, że nazwa jednej z miejscowości pochodzi od słowa KWILIĆ – KWILNO.
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
Zaopatrzenie w energię elektryczną	Miejscowości Kwilno i Kłonówek zasilane są w energię elektryczną od 1957 roku. Sołectwo Kwilno - Kłonówek zaopatrywane jest w energię elektryczną przez Koncern ENERGA S.A., Rejon Energetyczny Radziejów. Na terenie sołectwa znajduje się 5 stacji transformatorowych 15/04 KW, które są łącznie zasilane z linii 15 KW o długości 3000 m.
Zaopatrzenie w ciepło	Zaopatrzenie miejscowości w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła. Są to w przeważającej części kotłownie opalane węglem lub miałem. Ogrzewają one budynki mieszkalne. Indywidualne źródła ciepła i kotłownie emitujące do atmosfery SO₂, NO₂ i CO w ilościach, które dla pojedynczego pieca czy kuchni wydają się znikomo małe, są jednak uciążliwe ze względu na bezpośrednią oddziaływanie na środowisko.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KWILNO i KLONÓWEK

Zaopatrzenie w gaz	W miejscowości rozwinięta jest gospodarka gazem bezprzewodowym (butle gazowe), który używany jest w gospodarstwach domowych głównie do przygotowywania posiłków.
Sieć wodociągowa	Długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 121,7 km. Sieć wodociągowa zasilana jest wodą z Płowiec. W 2009 roku cała sieć wodociągowa została zmodernizowana zgodnie z wymogami Unii Europejskiej.
Gospodarka ściekowa	Istnieją przydomowe oczyszczalnie ścieków. W 1 gospodarstwie funkcjonuje oczyszczalnia przydomowa, natomiast większość gospodarstw posiada szamba wybieralne.
Usuwanie odpadów	W Kwilnie i Kłonówku nie ma wysypiska odpadów. Nieczystości stałe odbiera Firma „Saniko”, które składowe na wysypisku w Machnacu k. Włocławka.
GOSPODARKA I ROLNICWO	
Gospodarstwa rolne	Na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 21 gospodarstw rolnych.
KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
Organizacje, stowarzyszenia działające na terenie	• KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH Koło Gospodyń Wiejskich założono w połowie lat 60 - tych. Pierwszą przewodniczącą została Estera

miejscowości	Banasiak. Początkowo Koło skupiało 17 gospodyń. Od 1975 roku przewodniczącą została Maria Śmigielska. Koło zajmowało się rozprawianiem piskląt, drzewa, kwiatów. Organizowano imprezy okolicznościowe jak Dzień Kobiet, Dzień Matki oraz wycieczki. Koło zawiesiło swoją działalność w 1986 roku. Obecnie są podejmowane próby reaktywowania działalności koła gospodyń na terenie sołectwa Kwilna i Klonówka. • KÓŁKO ROLNICZE Kółko Rolnicze w Klonówku powstało w 1947 roku. Pierwszym prezesem był Tadeusz Paczkowski. Od 1959 roku prezesem był Władysław Śniadecki. Początkowo Kółko Rolnicze miało w posiadaniu: 2 ciągniki, 2 snopowiązałki, pługi, młocarnię. W trakcie istnienia Kółka z biegiem lat maszyn przybywało np. kopaczka do ziemniaków, pająk do słomy, siewnik do buraków, opielacz do buraków, kosiarka rotacyjna, siewniki.
---------------------	---

IV. Wieś w obiektywie

Figurka przydrożna w Kwilnie

Krzyż przydrożny w Kwilnie

**Grób Rodziny Daszkowskich z Kwilna
na cmentarzu w Byczynie**

Staw w Kwilnie

**Figurka przydrożna przy wjeździe na posiadłość Osen – Saken
w Kłonówku**

Krzyż przydrożny Klonówku

Magazyn spichrzowy w Kłonówku

Magazyn spichrzowy – obecnie świetlica w Kłonówku

Pozostałość po dworku Osen – Saken w Kłonówku

Panorama Klonówka

V. ANALIZA „SWOT”

Analiza SWOT (Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats) identyfikuje oraz ocenia silne i słabe strony społeczności oraz przyszłe szanse i zagrożenia wynikające z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Szanse i zagrożenia odnosi się do czynników zewnętrznych, nad którymi nie ma kontroli.

Silne i słabe strony tkwią w czynnikach wewnętrznych. Analiza tych czynników pozwala zidentyfikować słabe i mocne strony, jej celem jest wykorzystanie mocnych stron i wyeliminowanie słabych.

Silne strony – uwarunkowania, stanowiące mocne strony wsi, elementy przewagi nad innymi, które należy wykorzystać aby osiągnąć zamierzone cele.

Szanse – czyli, czynniki, które mogą być traktowane jako pomocne i przy odpowiednich działaniach wykorzystane jako uwarunkowania sprzyjające rozwojowi wsi.

Słabe strony – obecnie istniejące problemy i bariery, które należy wyeliminować aby nie utrudniały osiągnięciu misji.

Zagrożenia – czyli, czynniki zagrażające realizacji misji, których wpływ może osłabić podejmowane działania.

Plan odnowy miejscowości powinien opierać się na mocnych stronach mieszkańców, powinien eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń.

ANALIZA SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobra jakość gleb-wysokie klasy gruntów rolnych, - zwiększająca się liczba ludzi młodych podejmujących studia wyższe, - wzrost zainteresowania tradycją i historią, - dobrze zorganizowany dowóz dzieci do szkół, - dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna.	- wymagająca modernizacji świetlica, - brak chodników, - brak oświetlenia, - niedostatecznie dobry stan techniczny dróg, - starzejące się społeczeństwo, - brak miejsc rekreacji i wypoczynku, - nie utrwalone tradycje historyczne i pamiątki.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- rozwój działalności kulturalnej poprzez rozwój i modernizację świetlicy, - dokształcanie mieszkańców - szkolenia i kursy organizowane w odnowionej świetlicy, - sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich, - zwiększanie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej.	- niebezpieczeństwo wypadków z powodu złej nawierzchni dróg, - ujemny przyrost naturalny, - brak troski o dobro wspólne, - brak zaangażowania społeczności w rozwój wsi, - migracja młodzieży do miast, - rosnące bezrobocie/brak pracy.

VII. Podsumowanie

Zapisy zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Kwilno i Kłonówek spełniają warunek zgodności z zapisami zawartymi w dokumentach dotyczących rozwoju gminy tj. Strategią Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2005-2014, Strategią Rozwoju Powiatu Radziejowskiego, Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz zapisami Strategii Rozwoju Kraju. Cele i zadania określone w Planie Odnowy Miejscowości są wewnętrznie zgodne a ich osiągnięcie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu.

Dla potrzeb miejscowości Kwilno i Kłonówek opracowano zadania jakie powinno się zrealizować w ciągu najbliższych lat, aby poprawić sytuację społeczno-gospodarczą miejscowości wchodzącej w skład całej gminy. W celu stworzenia zbioru inwestycji, działań i zadań, jakie należy przeprowadzić w okresie krótkoterminowym i perspektywicznym na terenie wsi Kwilno i Kłonówek posłużono się przede wszystkim sugestiami mieszkańców oraz wynikami analizy SWOT. Planowanymi do realizacji zadaniami we wsiach Kwilno i Kłonówek są więc:

1. Modernizacja i naprawa dróg na terenie sołectwa ok. 5 km.
2. Budowa oświetlenia w koloniach Kwilno i Kłonówek tj. montaż ok. 20 lamp.
3. Modernizacja świetlicy poprzez: montaż wentylacji w pomieszczeniu gospodarczym, wymianie drzwi wejściowych, cyklinowanie podłogi.
4. Budowa placu zabaw.

5. Budowa boiska sportowego przy świetlicy wyposażonego w bramki i kosze.
6. Ułożenie kostki brukowej na placu przy świetlicy, ok. 300 m².
7. Renowacja kapliczki w Kłonówku.
8. Rekultywacja stawu oraz uporządkowanie terenu wokół stawu.
9. Budowa kanalizacji wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków.

Wszystkie wyżej wymienione zadania możliwe będą do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców umiejętnie kierowanych przez miejscowych liderów, przy odpowiednim zrozumieniu i współpracy ze strony władz samorządowych i lokalnych przedsiębiorców i rolników. Oczywiście warunkiem koniecznym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania tych zadań ze strony władz gminnych, samorządów wyższego szczebla, instytucji dysponujących środkami unijnymi, przedsiębiorstw użyteczności społecznej oraz firm prywatnych.

VIII. Bibliografia, źródła:

- **Augustyniak S.**, *Zarys dziejów sołectw (miejscowości) Gminy Radziejów.*
- **Ignaczak M.**, *Środowiska Kulturowe – uwarunkowania do ochrony dóbr kulturowych Gminy Radziejów*, Poznań 2001.
- **Krygier A.**, - zdjęcia.
- *Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2005-2014*, Radziejów 2004.
- *Studium wykonalności i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radziejów*, Radziejów 2008.

Plan Odnowy Miejscowości został sporządzony zgodnie z § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia MRiRW z 14 lutego 2008 r.